

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 11.7.2007
KOM(2007) 407 lopullinen

KOMISSION KERTOMUS

**eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä
luovuttamismenettelyistä 13 päivänä kesäkuuta 2002 tehdyn neuvoston puitepäätöksen
täytäntöönpanosta vuodesta 2005 lähtien**

[SEK(2007) 979]

1. MENETELMÄ

Eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä 13 päivänä kesäkuuta 2002 tehdyn neuvoston puitepäätöksen¹ 34 artiklan mukaisesti komissio on esittänyt tarkistetun kertomuksen, jossa arvioidaan tämän päätöksen (jäljempänä 'puitepätös') soveltamista kaikissa jäsenvaltioissa.²

Tässä esitetty toinen kertomus liittyy oikeus- ja sisäasioiden neuvoston 2. kesäkuuta 2005³ pidetyssä kokouksessa esittämään pyyntöön ajantasaistaa tämä arviointi 1. kesäkuuta 2007 saakka Romanian ja Bulgarian 1. tammikuuta 2007 voimaan tulleen EU-jäsenyyden johdosta. Komissio on soveltanut tässä, kuten edellisessäkin kertomuksessa, toisaalta puitepätösten täytäntöönpanon arvioinnissa yleisesti käytettyjä kriteerejä (tehokkuus, selvyys, oikeusvarmuus, täydellinen soveltaminen, täytäntöönpanon määräajan noudattaminen)⁴ ja toisaalta pidätysmääräykseen liittyviä kriteerejä, joista tärkeimmät ovat pidätysmääräyksen oikeudellinen luonne, teho ja nopeus.

Komission kertomus perustuu ensisijaisesti pidätysmääräysten täytäntöönpanoa koskeviin uusiin kansallisiin säännöksiin, jotka jäsenvaltiot ovat toimittaneet komissiolle, jäsenvaltioiden huomautuksiin ensimmäisestä kertomuksesta sellaisina kuin ne on julkaistu⁵ sekä neuvoston pääsihteeristöltä saatuihin täydentäviin tietoihin ja erityisesti vastauksiin, jotka jäsenvaltiot ovat antaneet neuvoston puheenjohtajavaltion niille lähettämään tilastolliseen kyselylomakkeeseen⁶, ja Belgiaa⁷, Tanskaa⁸ ja Viroa⁹ koskeviin arviointikertomuksiin, jotka on saatettu julkisiksi. Komissio on lisäksi käynyt kahdenvälistä vuoropuhelua tätä tarkoitusta varten nimettyjen kansallisten yhteyspisteiden kanssa ja osallistunut Euroopan parlamentin kansallisten parlamenttien kanssa aloittamaan tätä asiaa koskevaan vuoropuheluun.¹⁰

2. ARVIOINTI

2.1. Käytännön yleistyminen täytäntöönpanossa ilmenneistä tietyistä alkuvaikeuksista huolimatta

Pidätysmääräys on menestys. Tämä kertomus osoittaa sen käytön kasvaneen vuosi vuodelta, sillä käytännössä se tarkoittaa, että tuomioistuinten vaatimat luovutukset toteutuvat helposti sitovien määräaikojen kuluessa, jotka ovat lyhyemmät kuin perinteisessä luovutusmenettelyssä (ks. 2.1.1). Komissio haluaa kuitenkin muistuttaa tässä kertomuksessa vuonna 2005 esiintyneistä täytäntöönpano-ongelmista, joista osa liittyi perustuslakiin (2.1.2).

¹ EYVL L 190, 18.7.2002, s. 1.

² KOM(2005) 63 ja SEK(2005) 267, 23.2.2005, tarkistettuna KOM(2006) 8 ja SEK(2006) 79.

³ Neuvoston lehdistötiedote nro 8849/05, 3.6.2005, s. 10, ja asiakirja nro 8842/1/05, 19.5.2005.

⁴ KOM(2001) 771, 13.12.2001, § 1.2.2.

⁵ COPEN 118, 2.9.2005.

⁶ COPEN 75, 15.4.2005.

⁷ 16454/1/06 REV1 COPEN 128, 3.1.2007.

⁸ 13801/1/06 REV1 COPEN 106, 6.12.2006.

⁹ 5301/01/07 REV1 COPEN 6, 20.2.2007.

¹⁰ Euroopan parlamentin suositus neuvostolle eurooppalaista pidätysmääräystä koskevasta arvioinnista, 2005/2175(INI), 15.3.2006.

2.1.1. Eurooppalainen pidätysmääräys on jo täysimääräisesti käytössä

Jäsenvaltioiden välisten pyyntöjen kokonaismäärä on kasvanut voimakkaasti. Eurooppalainen pidätysmääräys ei siis ole ainoastaan lähes kokonaan korvannut luovutusmenettelyä Euroopan unionissa, vaan sen käyttö on myös selvästi lisääntynyt siihen liittyvien etujen vuoksi. Tapaukset, joissa sitä ei edelleenkään sovelleta, liittyvät pääasiassa seuraaviin rajoituksiin:

- eurooppalaisen pidätysmääräyksen väliaikainen soveltaminen (32 artikla / Ranska, Italia ja Itävalta ovat antaneet asianmukaiset lausumat, mutta Tšekin, Luxemburgin ja Slovenian lausumat eivät vastaa tämän artiklan säännöksiä). Italian lain 30 §:n 1 momentissa säädetään kuitenkin, että kyseisen lain säännöksiä sovelletaan ainoastaan sellaisiin eurooppalaisten pidätysmääräysten täytäntöönpanopyyntöihin, jotka on lähetetty ja vastaanotettu lain voimaantulon eli 14. toukokuuta 2005 jälkeen, mikä on puitepäätöksen vastaista. Tšekki ja Luxemburg ovat toimittaneet lausuman, joka ei vastaa puitesopimuksen 32 artiklan säännöksiä siltä osin kuin se koskee sellaisia eurooppalaisia pidätysmääräyksiä, joissa Tšekki ja Luxemburg ovat sekä lähettäviä että vastaanottavia jäsenvaltioita. Tšekin tasavallan osalta tämä ongelma on ratkennut täytäntöönpanolain muutoksen tultua voimaan 1. heinäkuuta 2006. Lisäksi Tšekki hyväksyy tästedes ja antaa pidätysmääräyksiä teoista, jotka ovat tapahtuneet ennen 1. marraskuuta 2004, lukuun ottamatta omia kansalaisiaan. Nimittäin rikoksista, joihin Tšekin kansalaiset ovat syyllistyneet ennen 1. marraskuuta 2004, ei ole mahdollista pyytää luovutusta muutoin kuin rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen ja sen 15. lokakuuta 1975 ja 17. maaliskuuta 1978 tehtyjen lisäpöytäkirjojen perusteella. Luovuttaminen sellaisten rikosten osalta, joihin Tšekin kansalaiset ovat syyllistyneet 1. marraskuuta 2004 jälkeen, edellyttää kuitenkin edelleen vastavuoroisuutta;
- omien kansalaisten luovuttaminen (33 artikla / Itävalta on toimittanut tätä koskevan lausuman neuvostolle, samoin Saksa, jonka lausuma koskee osaa vuotta 2005–2006; Tšekki hyväksyy omien kansalaistensa luovuttamisen ainoastaan sellaisten tekojen osalta, jotka ovat tapahtuneet 1. marraskuuta 2004 jälkeen, ja Kypros puolestaan 1. toukokuuta 2004 jälkeen tapahtuneiden tekojen osalta. Puolassa omien kansalaisten luovuttaminen on ollut mahdollista siitä lähtien, kun lakia muutettiin 7. marraskuuta 2006, mutta kaksoisrangaistavuus tutkitaan järjestelmällisesti.

Vaikka jäsenvaltioilla ei ole yhteistä tilastollista työkalua, niiden toimittamat tiedot näyttävät osoittavan eurooppalaisen pidätysmääräyksen yleistyneen. Tietojen perusteella voidaan määritellä yleissuuntauksia, jotka ovat osoitus tämän menettelyn tehokkuudesta.

Tietoja toimittaneet 23 jäsenvaltiota¹¹ ovat esittäneet vuonna 2005 yhteensä lähes 6 900 pidätysmääräystä eli kaksinkertaisen määrän vuoteen 2004 verrattuna. Yli 1 770 tapauksessa esitetyt pidätysmääräykset ovat johtaneet etsityn henkilön

¹¹ Belgia ja Saksa eivät ole toimittaneet lukuja vuodelta 2005 (COPEN 52 9005/4/06 REV 4, 30.6.2006, täydennettynä asiakirjalla REV 5, 18.1.2007).

löytämiseen ja pidättämiseen. Vuoden 2006 vielä epäviralliset luvut vahvistavat tämän vuodesta toiseen selvästi kasvavan suuntauksen.

Pidätysmääräykset on toimitettu pääsääntöisesti Interpolin (58 prosenttia kaikista pidätysmääräyksistä) ja/tai Schengenin tietojärjestelmän kautta niissä 13 maassa, joilla on pääsy järjestelmään (52 prosenttia kokonaismäärästä). Muilta osin eurooppalaiset pidätysmääräykset on useimmiten toimitettu yksinkertaisesti suoraan asianomaisten jäsenvaltioiden kesken.¹² 23 jäsenvaltiota ovat ilmoittaneet vastaanottaneensa kaiken kaikkiaan yli 8 500 eurooppalaista pidätysmääräystä eli enemmän kuin mitä niitä on annettu johtuen siitä, että eurooppalainen pidätysmääräys voidaan osoittaa usealle jäsenvaltiolle.

Vuonna 2005 pidätettiin yli 1 770 etsittyä henkilöä eurooppalaisen pidätysmääräyksen perusteella edellä mainituissa 23 jäsenvaltiossa. Pidätysten kokonaismäärästä yli 86 prosenttia on johtanut tosiasialliseen luovutukseen määräyksen antaneeseen jäsenvaltioon (eli 1 532 henkilöä on luovutettu) (60 prosenttia vuonna 2004). Vuonna 2005 luovutetuista henkilöistä puolet on luovutettu näiden suostumuksella (kolmasosa vuonna 2004). Lisäksi yli viidesosa Euroopan unionissa vuonna 2005 luovutetuista henkilöistä oli luovuttavan jäsenvaltion kansalaisia (tai maassa vakinaisesti asuvia), ja joka toisessa tapauksessa vaadittiin tällöin puitepäätöksen 5 artiklan 3 kohdassa mainittu takuu.

Muun tyyppisiä takuita, joita voidaan vaatia, jos tuomio on annettu vastaajan poissa ollessa tai jos rangaistus on elinkautinen, on pyydetty vain harvoin. Poikkeuksena tästä ovat Alankomaiden (NL) kaltaiset jäsenvaltiot, jotka vaativat takuun järjestelmällisesti, mistä aiheutuu ongelmia täytäntöönpaneville jäsenvaltioille.

Vuodelta 2005 käytettävissä olevat tiedot vahvistavat yleisesti, että eurooppalaisen pidätysmääräyksen yhteydessä luovutukset ovat toteutuneet selvästi aiempaa lyhyempien määräaikojen puitteissa. Pyynnön keskimääräinen täytäntöönpanoaika on näin lyhentynyt entisen luovutusmenettelyn aikaisesta noin vuodesta kuuteen viikkoon ja jopa 11 päivään sellaisissa, usein ilmenevissä tapauksissa,¹³ joissa asianomainen henkilö suostuu luovutukseen (vastaavat ajat vuonna 2004 olivat 45 päivää ja 15 päivää). Tämän keskiarvon ei kuitenkaan pidä antaa hämärtää sitä tosiseikkaa, että tiettyjen jäsenvaltioiden kohdalla (IE ja UK) luovutuksiin liittyvät ajat ovat selvästi näitä keskiarvoja pidempiä ja ylittävät puitesopimuksessa säädettyt enimmäisajat, mikä on komission mielestä valitettavaa. Vuonna 2005 komissio kirjasi noin 80 tapausta (eli vajaa viisi prosenttia luovutuksista), joissa puitepäätöksen 17 artiklan 4 kohdassa säädettyä 90 päivän enimmäismääräaikaa ei ole noudatettu. Komissio haluaa korostaa, että vaikka tietyt maat ilmoittavat järjestelmällisesti Eurojustille kaikista tapauksista, joihin on liittynyt viivästymistä, kaikki eivät vielä näin tee ja että kaikkien jäsenvaltioiden tulisi panostaa tähän seikkaan.

Käytännön tasolla, vaikka puitepäätöksen liitteenä oleva lomake (8 artikla) tyydyttää melkein kaikkia jäsenvaltioita, kokemus on osoittanut, että etsityn henkilöllisyyttä ja

¹² Lukujen 58 % ja 52 % summa on yli 100 %, sillä sama määräys on voitu toimittaa eri kanavien kautta.

¹³ Irlantia koskevia tilastotietoja (vastaus kysymykseen 7.2 ”yhden viikon ja vuoden välillä”) ei ole otettu mukaan (COPEN 52 REV 4, 30.6.2006).

tosiseikkojen kuvausta koskevat kohdat on täytettävä erityisen huolellisesti.¹⁴ Lisäksi on todettava, että Euroopan oikeudellinen verkosto on asettanut käyttöön tietopalvelun, joka helpottaa kansallisten toimivaltaisten oikeusviranomaisten tunnistamista (10 artiklan 1 kohta)¹⁵ ja Eurojust on julkaissut ohjeita helpottamaan samanaikaisten pyyntöjen käsittelyä (16 artiklan 2 kohta)¹⁶.

2.1.2. *Joissakin jäsenvaltioissa täytäntöönpanossa ilmenneet perustuslakiin liittyvät ongelmat, jotka on sittemmin ratkaistu*

Normiristiriidat estivät väliaikaisesti puitesopimuksen täydellisen soveltamisen unionissa vuosina 2005 ja 2006. Kansallisia täytäntöönpanosäännöksiä nimittäin pidettiin joissakin jäsenvaltioissa (PL, DE, CY) täysin tai osittain perustuslain vastaisina vuonna 2005. Komissio on tyytyväisenä todennut, että nämä vaikeudet on ratkaistu eivätkä ne enää ole esteenä eurooppalaisen pidätysmääräyksen täysimääräiselle soveltamiselle.

Ensimmäisessä tapauksessa (PL) pidettiin perustuslain vastaisena ainoastaan sitä lain säännöstä, jolla sallitaan omien kansalaisten luovuttaminen (55 §:n 1 momentti). Tämän säännöksen soveltamista jatkettiin kuitenkin perustuslakituomioistuimen asettamaan määräaikaan eli 6. marraskuuta 2006 asti, jotta hallitukselle jäi aikaa muuttaa perustuslaki Euroopan unionista johtuvien velvoitteiden mukaiseksi.¹⁷ Tuona aikana Puola siis jatkoi omien kansalaistensa luovuttamista. Puolan rikosprosessilakia on muutettu 7. marraskuuta 2006 suoritetun perustuslain tarkistamisen jälkeen. Vaikka nämä muutokset tulivat voimaan vasta 26. joulukuuta 2006¹⁸, perustuslain uutta 55 pykälää sovellettiin Puolan lainsäädännössä 7. marraskuuta 2006 lähtien perustuslakituomioistuimen tekemän päätöksen mukaisesti.

Toisessa tapauksessa Saksan perustuslakituomioistuin oli sitä vastoin todennut tarpeelliseksi kumota kokonaan eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanemiseksi annetun lain sillä perusteella, että tietyt sen säännökset olivat perustuslain vastaisia. Saksan uusi täytäntöönpanolaki tuli voimaan 2. elokuuta 2006, joten 18. heinäkuuta 2005 ja 2. elokuuta 2006 välisenä aikana Saksa lakkasi luovuttamasta omia kansalaisiaan pidätysmääräyksen perusteella tai muutoin. Se suostui luovuttamaan muita etsittyjä henkilöitä ainoastaan vanhan luovutuskäytännön puitteissa. Sitä vastoin se jatkoi eurooppalaisten pidätysmääräysten antamista muille jäsenvaltioille.¹⁹

Tästä tilanteesta alkoi uudenlainen oikeudellisen epävarmuuden vaihe. Kaksi jäsenvaltiota (ES ja HU) kieltäytyivät vastavuoroisuusperiaatteeseen vedoten tunnustamasta tänä aikana Saksan antamia eurooppalaisia pidätysmääräyksiä.

¹⁴ RJE 6, 31.3.2006.

¹⁵ <http://www.ejn-crimjust.eu.int>.

¹⁶ Eurojustin vuosikertomuksen 2004 liite II.

¹⁷ Puolan perustuslakituomioistuimen päätös P 1/05, 27.4.2005, julkaistu perustuslakituomioistuimen virallisessa päätöskokoelmassa (Orzecznictwie Trybunalu Konstytucyjnego. Zbiór urzędowy) 2005 ser. A n°4, 42 kohta.

¹⁸ Puolan rikosprosessilain 607p, 607t ja 607w §.

¹⁹ Saksan perustuslakituomioistuimen päätös 18.7.2005, BvR 2236/04, saatavilla myös 58 NJW:ssä (Neue Juristische Wochenschrift) 2289 (2005).

Espanja ja Unkari nimittäin katsoivat, että Saksa, joka ei enää soveltanut keskinäisen luottamuksen periaatetta, ei voinut vastaavasti vaatia, että muut jäsenvaltiot hyväksyisivät sen esittämät luovutuspyynnöt, jotka koskivat muita kuin niiden omia kansalaisia. Tämä tilanne päättyi 2. elokuuta 2006, jolloin 20. heinäkuuta 2006 annettu täytäntöönpanolaki tuli voimaan.

Kolmannessa tapauksessa Kyproksen korkein oikeus vahvisti, että kyproslaisten luovuttaminen oli perustuslain vastaista, minkä vuoksi Kyproksen hallituksen oli Puolan tavoin tarkistettava perustuslakia. Kyseinen tarkistus tuli voimaan 28. heinäkuuta 2006.²⁰ Uuteen 11 pykälään sisältyi kuitenkin omien kansalaisten mahdolliseen luovuttamiseen liittyvä aikarajoitus, sillä luovuttaminen on mahdollista ainoastaan sellaisten tekojen perusteella, jotka on tehty Kyproksen liittyttyä Euroopan unioniin eli 1. toukokuuta 2004 jälkeen. Lisäksi tarkistettu perustuslaki sallii omien kansalaisten rikoksen johdosta tapahtuvan luovuttamisen Kyproksen ratifioimien kansainvälisten sopimusten perusteella sellaisten tekojen osalta, jotka on tehty mainitun lakimuutoksen jälkeen.

On mielenkiintoista todeta, että useassa muussa jäsenvaltiossa ylemmät oikeusasteet ovat päinvastoin tukeneet kansallisia säännöksiä, jotka sallivat omien kansalaisten luovuttamisen (CZ²¹, EL, PT jne.). Tšekin perustuslakituomioistuin on omaksunut tältä osin myönteisen kannan puitesopimuksen asianmukaiseen täytäntöönpanoon. Perustuslakituomioistuin kieltäytyi 3. toukokuuta 2006 tekemässään päätöksessä kumoamasta eurooppalaista pidätysmääräystä koskevaa täytäntöönpanolakia ja muistutti, että Euroopan unionin jäsenvaltioiden oli noudatettava oikeusjärjestelmissään molemminpuolista luottamusta myös rikosoikeudellisissa asioissa ja että Tšekin kansalaisten, joilla on Euroopan unionin kansalaisuus, on noudatettava siitä johtuvia velvoitteita samalla kun he voivat nauttia tähän asemaan liittyvistä oikeuksista. Tästä seuraa, että Tšekin kansalaisen väliaikainen luovuttaminen tuomitsemista tai rangaistuksen täytäntöönpanoa varten ei ole vastoin Tšekin perustuslakia, jonka ei voida tulkita olevan esteenä eurooppalaisen oikeusnormin asianmukaiselle täytäntöönpanolle.

Tämä korostaa yleisesti sitä, miten tärkeää on, että jäsenvaltiot panostavat sisäisten oikeusjärjestelmiensä yhdenmukaistamiseen puitepäätösten täytäntöönpanoa ajatellen. Lopuksi on syytä huomata Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen kanta ennakkoratkaisuasiassa, jonka Belgian välitystuomioistuin on saattanut sen käsiteltäväksi Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 35 artiklan nojalla.

Kyseisessä asiassa voittoa tuottamaton yhdistys *Advocaten voor de Wereld* haki Belgian välitystuomioistuimessa muutosta 19. joulukuuta 2003²² annettuun lakiin, jolla puitepäätös pannaan Belgiassa täytäntöön, sillä perusteella, että se on yhteensopimaton Belgian perustuslain 10 ja 11 pykälän kanssa. Perustuslakituomioistuin lykkäsi asian käsittelyä ja päätti esittää yhteisöjen tuomioistuimelle kaksi ennakkoratkaisukysymystä puitepäätöksen yhteensopivuudesta Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 34 artiklan 2 kohdan

²⁰ Kyproksen korkeimman oikeuden päätös 7.11.2005, Ap. N° 294/2005 (myös englanninkielinen tiivistelmä saatavilla: neuvoston asiakirja nro 14285/05, 11.11.05).

²¹ Perustuslakituomioistuimen päätös 3.5.2006, 434/2006 Sb.

²² *Moniteur belge*, 22.12.2003, toinen painos, s. 60075.

b alakohdan kanssa, jonka mukaan puitepäätöksiä voidaan tehdä ainoastaan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä, ja kaksoisrangaistavuuden tutkimista koskevan vaatimuksen poistamisen yhteensopivuudesta Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 artiklan 2 kohdan kanssa ja erityisesti kyseisessä määräyksessä taatun rikosasioissa sovellettavan laillisuusperiaatteen sekä yhdenvertaisuutta ja syrjintäkieltoa koskevan periaatteen kanssa.

Asiassa antamassaan ratkaisuehdotuksessa julkisasiamies Colomer katsoi, ettei puitesopimus ole ristiriidassa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 34 artiklan 2 kohdan b alakohdan eikä 2 artiklan 2 kohdan kanssa eikä se loukkaa rikosasioissa sovellettavaa laillisuusperiaatetta, yhdenvertaisen kohtelun periaatetta tai syrjintäkieltoa koskevaa periaatetta. Yhteisöjen tuomioistuin noudatti asiassa antamassaan tuomiossa²³ julkisasiamiehen ratkaisuehdotusta ja hylkäsi kaikki Advocaten voor de Wereld -yhdistyksen esittämät perustelut.

Näin ollen puitepäätöksessä käyttöön otetun luovuttamisjärjestelmän arvioinnin tulos on selvästi myönteinen.

2.2. Täytäntöönpanon tulos selvästi positiivinen

2.2.1. Vuoden 2005 jälkeen ilmoitetut uudet täytäntöönpanotoimenpiteet

Jäsenmaiden toteuttamat uudet kansalliset lainsäädäntötoimenpiteet ovat erityisesti selkiyttäneet oikeusperustaa, jonka avulla voidaan kansallisella tasolla:

- panna etsittyä henkilöä koskeva rangaistus täytäntöön (4 artiklan 6 kohta/BE)²⁴
- pidättää väliaikaisesti henkilö, josta on annettu Interpolin kautta sellaisen jäsenvaltion esittämä ilmoitus, joka ei vielä kuulu Schengenin tietojärjestelmään (9 artiklan 3 kohta / NL, SE, PL)²⁵
- sallia toissijainen luovuttaminen (rikoksista, jotka eivät kuulu puitepäätöksen soveltamisalaan) (HU)²⁶.

Nämä toimenpiteet ovat vastaus tarpeeseen, joka tunnistettiin jo ensimmäisessä kertomuksessa ja joka on vahvistunut käytännössä. Niiden jäsenvaltioiden, jotka eivät vielä tarjoa samoja mahdollisuuksia, olisi pidettävä mainittuja toimenpiteitä hyvinä käytänteinä.

Lisäksi on huomattava, että

- Tšekki on muuttanut täytäntöönpanolakiaan, jotta eurooppalaista pidätysmääräystä voidaan soveltaa täysimääräisesti takautuvasti.²⁷ Tämä lakimuutos tuli voimaan 1. heinäkuuta 2006. Kuten edellä on todettu, laissa on

²³ Yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-303/05 antama tuomio 3.5.2007, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa.

²⁴ Ensimmäinen kertomus, 2.2.1 kohta.

²⁵ Ensimmäinen kertomus, 2.2.2 kohta.

²⁶ Rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta 13.12.1957 tehty Euroopan neuvoston yleissopimus, 2 artikla.

²⁷ Ensimmäinen kertomus, 2.1.1 kohta.

kuitenkin edelleen omia kansalaisia koskeva rajoitus. Pidätysmääräystä ei nimittäin edelleenkään sovelleta Tšekin kansalaisten ennen 1. marraskuuta 2004 tekemiin rikoksiin.

- Saksa antoi 20. heinäkuuta 2006 uuden täytäntöönpanolain, joka tuli voimaan 2. elokuuta 2006 ja on edellä mainitun perustuslakituomioistuimen päätöksen mukainen. Saksan perustuslakituomioistuimen päätöksen mukaisesti tulkittussa uuden lain 80 pykälässä säädetään kuitenkin, että tapauksissa, joissa ei voida vedota selvästi joko Saksan tai jonkin muun maan lainsäädäntöön, on tutkittava kaksoisrangaistavuus sekä verrattava keskenään syytemenettelyn tehokkuutta ja esitetyn syytteen vakavuutta, mikä näyttää olevan puitesopimuksen vastaista.
- Malta on antanut uuden lain, jolla muutetaan eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa koskevaa lakia ja joka tuli voimaan 19. syyskuuta 2006.

Komission ensimmäisen kertomuksen jälkeen Slovenia on ilmoittanut aikomuksestaan muuttaa lainsäädäntöään Tšekin tavoin, jotta eurooppalaista pidätysmääräystä voidaan soveltaa täysimääräisesti. Tätä muutosta ei ollut tehty vielä 1. kesäkuuta 2007 mennessä.

2.2.2. Ensimmäisen arvioinnin johdosta esitetyt huomautukset ja toimitetut uudet tiedot

Suurin osa jäsenvaltioista on kommentoinut komission ensimmäistä kertomusta kirjallisesti. Neuvosto on julkaissut nämä huomautukset²⁸, ja komission yksiköt ovat tarkistaneet niiden perusteella tiettyjä kohtia tämän kertomuksen liitteenä olevasta asiakirjasta. Näistä huomautuksista yli puolet on tietoja, jotka jäsenvaltioiden olisi alun perin pitänyt toimittaa komissiolle puitepäättöksen 34 artiklan perusteella, neljäsosa niistä perustuu ensimmäisessä kertomuksessa oleviin virheellisiin seikkoihin tai tulkintoihin ja loput niistä ovat sellaisia arviointeja, joihin komissio ei voi yhtyä, tai pelkkiä huomioita.

Vaikka komission tarkistetun ensimmäisen kertomuksen yleiset päätelmät pysyvät samoina, näiden huomautusten perusteella täytäntöönpanon tulos näyttää paremmalta: Ponnisteluja lainsäädäntöjen saattamiseksi puitepäättöksen mukaisiksi on silti jatkettava.

2.2.3. Seikka, jonka parantamista on kuitenkin jatkettava

Jäsenmaiden puitesopimuksen täytäntöönpanossa vuoden 2005 jälkeen toteuttamat parannukset, jotka näyttävät yleisesti ottaen tyydyttäviltä, eivät kuitenkaan korjaa komission edellisessä kertomuksessaan esittämiä pääasiallisia puutteita.

On muistettava, että edellä mainittujen eurooppalaisen pidätysmääräyksen ajallista soveltamista (Tšekki ja Puola omien kansalaistensa osalta; Luxemburg ja Slovenia) ja omien kansalaisten luovuttamista (Kypros) koskevien ongelmien lisäksi on valitettavaa, että seuraavia täytäntöönpanoa koskevia puutteita ei ole korjattu:

- vaadittavien vähimmäisrangaistusten muuttaminen (2 artikla / NL, AT, PL; 4 artiklan 7 kohdan b alakohta /UK);

²⁸

http://ue.eu.int/cms3_Applications/applications/PolJu/details.asp?lang=FR&cmsid=545&id=66.

- kaksoisrangaistavuuden tutkimisen palauttaminen kaikkien puitepäätöksessä mainittujen 32 rikoksen osalta (2 artikla / AT) tai ainoastaan jonkin rikoksen osalta (BE, SI ²⁹, UK – jos osa rikoksesta on tehty sen alueella, PL järjestelmällisesti omien kansalaisten osalta);
- täytäntöönpanosta vastaavan elimen nimeäminen hoitamaan toimivaltaisten oikeusviranomaisten tehtäviä kokonaan (6 artikla / DK) tai osittain (DE, EE, LV, LT);
- keskusviranomaisille annetut päätösvaltuudet, jotka ylittävät niille puitepäätöksessä sallitun pelkästään avustavan tehtävän (7 artikla / EE, IE, CY);
- ehdottomien kieltäytymisperusteiden muuttaminen (3 artiklan 1 kohta / DK, IE; 3 artiklan 2 kohta / IE) tai sellaisten kieltäytymisperusteiden soveltaminen, jotka ylittävät puitepäätöksen säännökset (1 artiklan 3 kohta / EL, IE, IT, CY, PL) tai joista ei ole kyseisessä päätöksessä säädetty, kuten perustamissopimuksiin tai yleissopimuksiin pohjautuvat kieltäytymisperusteet, joita ei ole nimenomaisesti poissuljettu puitepäätöksessä (3 artikla / NL, UK). Eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanemiseksi annetusta Maltan uudesta laista on poistettu tietyt kieltäytymisperusteet, jotka perustuvat kansallisen lain 16 pykälän 2 momentissa mainittuihin epäoikeudenmukaisiin ja painostaviin olosuhteisiin.
- lisäedellytyksiä koskeva vaatimus (5 artiklan 1 kohta / MT, UK; 5 artiklan 3 kohta / NL, IT) tai vaatimus tiedoista tai asiakirjoista, joita ei ole mainittu kaavakkeessa (8 artiklan 1 kohta / CZ, IT, MT). Tšekin osalta komissiolle on ilmoitettu, että oikeusministeriön 19. toukokuuta 2006 päivätyssä kiertokirjeessä todetaan, että eurooppalaisen pidätysmääräyksen antamisessa käytetään puitepäätökseen sisältyvää kaavaketta ja että Tšekin lainsäädännössä kiertokirje on oikeudellisesti sitova. Lisäksi lisäselvityspyyntö koskee Tšekin oikeusviranomaisia ainoastaan silloin, kun nämä toimivat lähettävinä viranomaisina. Käytännössä jotkut maat (UK, IE) näyttävät vaativan melkein järjestelmällisesti lisätietoja tai jopa pidätysmääräyksen uudelleentoimittamista, mistä aiheutuu ongelmia tietyille maille, joiden lainsäädäntö ei sitä salli. Tämä puolestaan pidentää merkittävästi menettelyjen kestoja;
- omien kansalaisten luovuttamisen osalta määrääjän asettaminen (4 artiklan 6 kohta / CZ ja PL omien kansalaisten osalta) tai kaksoisrangaistavuuden tutkimisen palauttaminen (5 artikla 3 kohta / NL, PL) sekä toisessa jäsenvaltiossa määrätyn rangaistuksen suorittaminen omassa maassa (CZ, NL, PL);
- menettelylliset epätarkkuudet, jotka liittyvät etsityn henkilön antamaan suostumukseen ja sen tallentamiseen (13 artikla / DK; 14 artikla / DK);
- ”toissijaiseen luovuttamiseen” liittyvien käytäntöjen moninaisuus (tilanne, jossa eurooppalainen pidätysmääräys ei koske ainoastaan puitepäätöksessä tarkoitettua rikosta vaan myös muita rikoksia, jotka eivät kuulu puitepäätöksen soveltamisalaan), koska puitepäätöksessä ei nimenomaan säädetä tästä asiasta (16 artikla). Tällainen luovuttaminen on mahdollista ainakin 9 jäsenvaltiossa (DK,

²⁹

Slovenian lakiehdotus vuodelle 2007.

DE, EE, ES, FI, LV, LT, AT, SE). Ranskassa tuomioistuin päättää, onko tällainen luovuttaminen mahdollista, koska laissa ei ole säädetty tällaisesta tilanteesta;

- enimmäismääräajan puuttuminen ylempien oikeusasteiden päätösten osalta (17 artikla / CZ, MT, PT, SK, UK) tai enimmäismääräaika, joka ylittää 60 päivän rajan (BE) tai 90 päivän rajan kassaatiotuomioistuimen tapauksessa (FR, IT).

3. PÄÄTELMÄT

Tämä kertomus vahvistaa vuonna 2004 tehdyt yleiset päätelmät. Puitepäättöksen täytäntöönpano on toteutunut menestyksekkäästi huolimatta alkuvaiheen jopa 16 kuukautta kestäneestä viivästymisestä (IT) ja ainakin kahdessa jäsenvaltiossa esiintyneistä perustuslakiin liittyvistä häiriöistä (DE osan aikaa vuodesta 2005 ja 2006, CY). Eurooppalainen pidätysmääräys on käytössä kaikissa jäsenvaltioissa, myös Bulgariassa ja Romanissa 1. tammikuuta 2007 alkaen. Sen myönteinen vaikutus vahvistuu päivittäin sen oikeudellisen luonteen, tehon ja nopeuden ansiosta, samalla kun pidätysmääräys on myös perusoikeuksien mukainen.

Vaikka puitepäättöksen täytäntöönpanossa tapahtui selvää parannusta vuonna 2005, nämä korjaukset ovat vielä marginaalisia. Lainsäädännön saattaminen täysimääräisesti puitepäättöksen mukaiseksi edellyttää lisätoimenpiteitä vielä monessa jäsenvaltiossa (erityisesti CZ, DK, EE, IE, IT, CY, LU, MT, NL, PL, SI, UK).

Tämä arviointi ei mitenkään rajoita mahdollisesti myöhemmin tehtävää käytäntöön perustuvaa syvällistä analyysiä. Tästä syystä komissio osallistuu täysimääräisesti eurooppalaisen pidätysmääräyksen soveltamista koskeviin keskinäisiin arviointeihin (vertaisarviointi) ja on pyrkinyt tässä kertomuksessa ja sen liitteessä korostamaan käytännönläheistä näkökulmaa puitepäättöksen täytäntöönpanoon 27 jäsenvaltiossa.